

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXX (24)

No. (štev.) 2

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

14. januarja 1971

V slovenstvo in k Bogu

(Misli iz globoko zasnovanega slavnostnega govora dr. Jožeta Krivca na dnevu Pristave v Castelarju pri Buenos Airesu, 10. januarja 1971.)

Zbiramo se v prijateljstvu in ljubezni na tem slovenskem svetu. Če bi te vezi ne bilo med nami, nas ne bi vlekle skupaj.

Pa je še nekaj, kar nas vleče drug k drugemu: naša slovenska pripadnost, tista notranja zavest, da smo napojeni s slovensko krvjo, da nosimo isto notranjo skupno usodo v sebi in da v nasmehu slovenskega človeka in v pogledu iz njegovih oči najdeš — četudi molčeč — odgovor na svoja vprašanja. Vsa ta naravna povezanost ali zblizanje človeka k človeku raste v neki skupni cilj in iz njega kipi sila, ki nam križa poti. Tako se srečujemo in zbiramo.

Iskreno, pozdravljam to globoko včasih podzavestno in nič prisiljeno moč ali nagnenje, kakor hočete, ki nas druži med seboj, in katere je še vedno precej med nami... in je bo še ostalo vse dotlej, dokler bomo ohranili v srcih naravno iskrenost in dajali pristno vrednost vrednotam, ki so nam skupne.

Danes je to prva večja kulturno-družabna prireditve slovenske skupnosti v tem letu. Vsaka taka splošna prireditev je vesel praznik vseh Slovencev, kajti je preizkušnja, obračun in potrditev naše moči — danes in na črti naših poti za jutri.

In zakaj obračun? Ker nam pokaže najbolj nazorno in resnično pove, ali naši kulturni zakladi še živijo med nami in kako segamo po njih in kako z njimi gospodarimo.

In zakaj obračun? Ker nam pokaže vsebino, ki nam jo prinesejo taki prazniki in ki jo razkladamo drug pred drugega. Če bomo nekega dne prišli na tisto zadnjo in žalostno raven, da nam bo tako srečanje nudilo samo še kozarec vina in drugih tvarnih okusnih dobrin, potem bo tak obračun pokazal naše duhovno razsulo... Potem pa pogrebščina vsemu, kar je v resnici kdaj veljalo med nami, ne bo več daleč.

In končno je tak praznik tudi potrditev naše moči danes in upanje za jutrišnji dan; to je volumen naše ustvarjalne kulturne sile, ki je med nami, največ med našo mladino in ki gre iz nas kakor nova, čvrsta mladika mladega drevesa, cepljena iz stare veje, da bo dajala nov sad. Če bosta kdaj naša beseda in pesem utihnili na ustih naše mladine, takrat bodo vsi naši močni domovi in skupna žarišča izgubili svoj prvi in bistveni namen: biti posoda naše kulture, biti luč najdražjih vrednotam, ki smo jih po naši begunski poti nosili, čuvali, oblikovali in slednjič odložili z vso ljubeznijo prav v te domove, da bi bile varno spravljene in vedno darežljivo na razpolago naši mladini. Ni druge poti: naša ohranitev kar največ časa je v duhovni ohranitvi. In mladina bo naša, slovenska, dokler jo bo naš duh prepaljal. In ta duh žari v naši kulturi. Zato je prvo, storiti vse, da damo mladini največ kulturnih vrednot!

Dejal sem, da smo povezani naravno med seboj zato, ker smo Slovenci, Bog naj živi in ohrani vse tiste, ki resnično živijo iz te najvišje vrednote, ki ji pravimo: slovenstvo.

V tej besedi je vsebina vsega, kar smo in kar pomenimo. V njej je bogatost in slavna zgodovina, ki nam ni bila naklonjena, temveč je bila kaljena v ognju in trpljenju naših prednikov — in vsak dan svobode, ki jo je narod užival, je bil priborjen in plačan s krvjo. Zato moramo biti ponosni na naše prednike in na naš krvni izvor. Na njihovih pridobitvah zidamo mi in živimo od zrnja, posejanega z njihovimi zdelanimi rokami. Našo svobodo in srečo so nam plačali oni, ki niso klonili vratu sužnostim. Bomo mi mar ravnali drugače? Zato pogum v srca!

V besedi slovenstvo je tudi vsa kultura od prve naše zapisane besede pa do današnjih dni, ko se je ta razrasla v močno drevo. Koliko dela uma in srca je bilo opravljenega tekom stoletij za naš narod? Vse to je pripomoglo, da

Stabilizacija in trgovinska bilanca

Gospodarstvo Jugoslavije je v komunističnem režimu vedno bolj neresljiv problem. V zadnjih tednih se veliko piše o stabilizaciji, ki naj bi jo izvedli v gospodarstvu. Pri tem pa sproti prihajajo nove ovire in težave. Nesoglasje med Federacijo in posameznimi republikami. Tako n.p.r. v Sloveniji pripravljajo pot stabilizaciji hitreje kakor v Federaciji. Poleg tega si večina predstavlja, da je stabilizacija možna brez vsakih žrtev. Precej jasno je posvetil v ta zamotani problem zvezni poslanec Franc Šetinc, ki je v svojem govoru v začetku decembra med drugim dejal to:

„Ne smemo pozabiti, da postavljamo odločno zahtevo po razbremenjevanju gospodarstva v času, ko je v sferi novih potreb in zahtev. Če bi seštel vse izražene potrebe in zahteve po občinah, ustanovah, službah in drugod, bi jih bilo dovolj za tri takšne inflacije, kakršno imamo sedaj. Proračun družbenopolitičnih skupnosti, ki so se povečali za 26 odstotkov, so bili že doslej izpostavljeni zahtevam po novih sredstvih. Izmed 96 komunalnih zavodov za socialno zavarovanje jih 76 posluje z deficitom, toda mi še kar naprej delimo razne socialne bonitete. V šolstvu, kulturi in na drugih področjih nas pričujejo, da živijo v obupni revščini. Ob vsem tem nas pa čaka zgodovinska naloga, da dobi gospodarstvo do konca prihodnjega leta za 6 odstotkov večji delež v družbenem proizvodu.

Ko to govorim, se zavedam, da bo treba vztrajati pri programu stabilizacije, čeprav bo še tako težko. Predvsem se bomo morali navaditi, da vsak živi v okviru tistega, kar je ustvaril, kar je rezultat njegovega dela, in da živi v okviru realnih možnosti. Odreči se bomo morali usodnemu luksuzu, da živimo na račun tistega, kar bomo ustvarili šele čez leta, v upanju, da bo takrat bolje; ko pa pride tisti čas, ugotovljamo, da smo samo kopičili dolgove.

Potemtakem ni razlogov za iluzije in pretirani optimizem, da bo potlej šlo vse gladko in hitro. To bi bila utvara. Ne smemo ponavljati usodnih napak iz preteklosti, ko smo verjeli v deklarativno enotnost, potem pa nismo bili dovolj pripravljeni, ko se je bilo treba spopadati s staro prakso. Prav zato sedaj nekako ne morem verjeti nekatere, ki se delajo presenečene, kot da jim to, kar se je sedaj zgodilo, prihaja nenadoma, čeprav so v resnici tudi sami prispevali k temu.“

Tako Šetinc. Nemajhna ovira na poti k stabilizaciji pa je tudi zunanja trgovinska bilanca. V enajstih mesecih leta 1970 je bila skupna vrednost jugoslovenskega izvoza 18 milijard 600 milijonov dinarjev. Vrednost uvoza pa je v istem času dosegla 32 milijard in 350 milijonov dinarjev. Tako znaša primanjkljaj v enajstmesečni zunanji trgovinski bilanci 13 milijard in 740 milijonov dinarjev. Ta primanjkljaj je za 80 odstotkov večji kot je bil v enajstih mesecih leta 1969.

Ob taki trgovinski bilanci je vse prizadevanje za stabilizacijo več kot iluzorno.

ODPRTO PISMO KOROŠKI CERKVI

„POPRAVITE KRIVICE“

Primarij psihiatrične bolnišnice iz Begunj na Gorenjskem, dr. Jurij Založkar, je poslal celovskemu škofu dr. Kötnerju sledeče pismo:

Na tem mestu bo le en podpis. Pišem ga samo kot posameznik. Toda prepričan sem, da bi ga — kolikor zahteva pravica za koroške Slovence — podpisali prav vsi Slovenci, saj posreduje njihovo skupno bolečino pa tudi skupno željo po spravi med dvema narodoma.

nismo med velikimi, bogatejšimi in mogočnejšimi sosedji ostali v temi, ampak smo prav zaradi umskih velikanov naših korakali vstric z njimi in si tako v tihi borbi ohranjali svoj prostor na soncu.

Beseda slovenstvo obsega tudi našo trdno zavest, da nekaj smo, da nekaj čisto svojega pristnega imamo, da pri nikomur ne beračimo in tudi miloščine ne ne sprejemamo, dokler sami s svojimi talenti ustvarjati moremo. To je naš narodni ponos, ki ga redko dovolj jasno pokažemo, niti krepko braniti ne znamo. Ni dovolj: priznavati le svojo narodno pripadnost. Kako vse drugače in spoštovanja vredne se pokaže tisti, ki zna v danem trenutku braniti vrednote, v katere je prepričan, da so zanj res vrednote in so v nevarnosti. Borbenosti in junaštva nam je treba tudi danes! Ni borba le tam, kjer rožlja orožje in padajo bombe, kakor tudi ni junak le tisti, ki krepak izide iz bitke. V nas more poživiti borbenost ob pravi priložnosti izrečena vzpodbudna beseda in junak je tudi tisti, ki z umsko bistrostjo preobrača ljudi iz zmote na pravo pot.

Vsega imamo dovolj med nami: borb, junaštev, kulturne ustvarjalnosti, suženjskih dni, tlačanstva, pa slavnih nepozabnih dni svobode, sonca, radostnega prekipenja. Človek se vpraša: ali smo vredni vsega tega in ali spoštujemo vso to veliko in bogato preteklost, iz katere smo kovali svojo današnje dni? Ali znamo vse to dovolj izkoristiti za sedanjost in za bodoče?

In naša mladina? — Vse, kar je našega, je njeno! Kar najboljšega delamo, je storjeno za njo... Po naših izhajenih poteh ji je treba iti in sprejemati od nas, kar ji ponujamo. Ne le sprejemati: prejeti tudi plemeniti, dopolnjevati, boljati, da se bodo dela očetov ohranjala in blestela v resnični

zacija, čeprav bo še tako težko. Predvsem se bomo morali navaditi, da vsak živi v okviru tistega, kar je ustvaril, kar je rezultat njegovega dela, in da živi v okviru realnih možnosti. Odreči se bomo morali usodnemu luksuzu, da živimo na račun tistega, kar bomo ustvarili šele čez leta, v upanju, da bo takrat bolje; ko pa pride tisti čas, ugotovljamo, da smo samo kopičili dolgove.

Potemtakem ni razlogov za iluzije in pretirani optimizem, da bo potlej šlo vse gladko in hitro. To bi bila utvara. Ne smemo ponavljati usodnih napak iz preteklosti, ko smo verjeli v deklarativno enotnost, potem pa nismo bili dovolj pripravljeni, ko se je bilo treba spopadati s staro prakso. Prav zato sedaj nekako ne morem verjeti nekatere, ki se delajo presenečene, kot da jim to, kar se je sedaj zgodilo, prihaja nenadoma, čeprav so v resnici tudi sami prispevali k temu.“

Tako Šetinc. Nemajhna ovira na poti k stabilizaciji pa je tudi zunanja trgovinska bilanca. V enajstih mesecih leta 1970 je bila skupna vrednost jugoslovenskega izvoza 18 milijard 600 milijonov dinarjev. Vrednost uvoza pa je v istem času dosegla 32 milijard in 350 milijonov dinarjev. Tako znaša primanjkljaj v enajstmesečni zunanji trgovinski bilanci 13 milijard in 740 milijonov dinarjev. Ta primanjkljaj je za 80 odstotkov večji kot je bil v enajstih mesecih leta 1969.

Ob taki trgovinski bilanci je vse prizadevanje za stabilizacijo več kot iluzorno.

Pišem Vam o smrtni obsodbi, ki jo že dolgo piše duh našilne in nenasilne ter načrtne in spontane germanizacije nad slovenskim življenjem na Koroškem.

Pišem Vam kot eden tistih intelektualcev, ki čutijo, da se bo današnji svet lahko izmotal iz razkroja in propadanja le tako, da obudi v sebi živo vero v Boga, kateri nas kliče k ljubezni in resnici.

Na južnem Koroškem je bila resnična še ob koncu prejšnjega stoletja, da

svoji luči. Mladina naj dokaže, da ni zrastle iz odžaganih vej, kakor je nekdo pred kratkim pisal iz domovine, da so zdomic odžagane veje. Naj pokaže s svojim vedenjem in delom (kulturnim, športnim, zasebnim), da je šele po njih očeti in po njih samih svet spoznal v novi in pravi luči Slovence, ki so dokaj drugačni, kakor jih je bil vajen gledati skozi zmotna očala tja nekam na Balkan.

In naše poti v bodoče?

Vsi vemo, da kdor ob pravem času seje dobro seme, se mu za bogato žetev ni treba bati! Če smo svoje dolžnosti napram samemu sebi in našim sinovom dobro izpolnili, bomo dosegli postavljene cilje. Vsak pri sebi opravimo mali obračun: ali sem še zvest vsemu, kar me je pognalo v svet? Ali sem bil zvest do soljudi, s katerimi me veže ista usoda, ista borba, isti postavljeni cilji? Ali sem storil vse, kar sem bil dolžan, do svojih sinov in hčera, da ne bodo izdali onih idealov, na katere sem pred četrto stoletja prisegal? — Takih „ali“ je še cela vrsta... Z eno besedo: ali sem tak Slovenec, da mi vest ne more nič očitati in da ob vsaki uri in na vsakem kraju morem bližnjemu rojaku mirno pogledati v oči in mu ponuditi roko?

Če temu ni tako, priznajmo si odkrito in popravimo napačno. Človek je zmotljiv, zmote pa so popravljive, kakor tudi življenje in nov čas neprestano prinaša nove poglede, ki človeka morajo premakniti iz zastarelosti.

Če kaj daje moč za življenje, je gotovo to, da smo zvesti tistim osnovnim idealom, ki smo si jih postavili kot smernice za svojo pot.

Zato bi bilo sramotno po 25 letih zdomstva nihati ali celo kaj izbirati.

Zdomski Slovenci dobro vemo, kam vodijo naše poti: v slovenstvo in k Bogu!

Cuba y su comercio exterior

Desde que el régimen cubano de Fidel Castro se declara abiertamente comunista, su comercio exterior se orienta en su casi totalidad, hacia los países de gobiernos izquierdistas. Pero ello se debe más al bloqueo económico impuesto a Cuba por los países democráticos, que a las preferencias o simpatías del premier cubano. El mismo declaró hace poco en una recepción ofrecida a representantes de universidades chilenas, que Cuba prefiere esencialmente comerciar con los países occidentales, porque ello es más conveniente.

“Cuando se concreta un negocio con un país capitalista,” dijo Fidel Castro, “éste nos fija el plazo y el interés, y el asunto queda terminado. Esto no ocurre con los países socialistas.”

Ante estas palabras no podemos menos que recordar los fracasos del comercio cubano con China comunista (grandes envíos en especial de azúcar, que China no pagó), o el comercio con la URSS, siempre sujeto a planteos de orden político. Castro mismo, con sus declaraciones, ha reafirmado el fracaso económico de un sistema que, pese a ello, se esfuerza por imponerse en los países libres de Latinoamérica.

Kuba in njena zunanja trgovina

Odkar je Kastrov kubanski režim odkrito pokazal svojo komunistično barvo, je njegova zunanja trgovina usmerjena skoraj izključno proti državam, ki imajo levičarske vlade. A razlog temu ni v simpatijah in težnjah kubanskega vodje, temveč v ekonomski blokaži, ki jo vršijo demokratske države proti Kubi. Kastro sam je pred kratkim na sprejemu, kjer je pozdravil zastopnike čilskih univerz izjavil, da Kuba rajši trguje z zahodnimi državami, ker se ji to bolj izplača.

„Kadar se sklene kupno-prodajna pogodba s kako kapitalistično državo,“ je dejal Kastro, „ta določi rok ter interese in zadeva je končana. Vse drugače je v primeru socialističnih držav.“

Ob teh besedah se moramo nujno spomniti na polom kubanskega trgovanja s komunistično Kitajsko (velike pošiljke zlasti sladkorja ki jih Kitajska ni plačala), ali pa trgovanje s Sovjetsko zvezo, k je vedno podvrženo zahtevam političnega značaja. Sam Kastro je s svojimi izjavami potrdil ekonomski polom sistema, ki ga pa kljub temu še vedno hoče vzpostaviti v svobodnih latinskoameriških državah.

je bila večina župnij popolnoma slovenskih! Kakor vemo, velja to za župnije tja do Šmohorja v Ziljski dolini, pa preko hribov med Vrbskim in Osojskim jezerom tja do Djekš nad Velikovcem. To je bila severna meja strnjene slovenskega narodnega ozemlja in le večji kraji so bili delno nemščeni.

Potem, posebno po plebiscitu 1920. leta, je sledilo obdobje najbolj krutega, najbolj surovega in najbolj nečloveškega potujčevanja, ki je doseglo svoj vrh v času nacizma. Toda Hitlerjevi nasledniki so že zopet obudili njegovega duha. Že več kot petdeset let se torej bori slovenski človek za svoj obstoj. Še vedno kljubuje, čeprav so nekateri klonili, in čeprav je veliko otrok, ki danes ne govorijo več slovensko, ker so jih potujčili v otroških vrtcih, šolah in celo v cerkvah. Danes je potreben izreden pogum, če hoče Slovenec ostati zvest svojemu jeziku. Toda prav tisti, ki so deset in desetletja tlačili in zastraševali, licemerno govorijo, kaj da morejo, če starši ne prijavljajo otroke k slovenskemu pouku.

Žal je bila politika Cerkve na Koroškem eden od temeljev potujčevanja. Škofija v Celovcu je bila npr. pobudnik določil, zaradi katerih se je v zvezi s šolskim zakonom omejila raba slovenske tudi pri verouku. Tako je postala eden od potujčevalcev naših otrok. Slovenski duhovnik, ki mu vest ni dala, da bi se pokoril, je moral na zagovor. Škofija tudi še danes daje veliko denarja za nemška mala semenišča, še skoraj miloščine pa ne prizna slovenskim verskoizglednim ustanovam, pa čeprav je tretjina duhovnikov na Koroškem slovenskega rodu!

Bežno naj sledi še nekaj primerov. Nedavno je bila posvečena nova cerkev v Borovljah. Obred je bil nemški. Kot v zasmeh in izziv vsem Slovincem se bohoto v cerkvi le nemški napis, slovenskega pa ni nikjer. V cerkvi v Kostanju je bila (po čigavem naročilu?) z apnom prebeljena freska sv. Cirila in Metoda. Pri Gospe Sveti, ki je srce slovenske pobožnosti, še vedno stoluje človek, ki ne ravna krščansko, ko seje mržnjo in ščuva zoper Slovence. Škofija na ni našla načina, da bi ga od tam odstranila, niti ni znano, če je kaj ukrenila, ko je grobo žalil spomin ne samo obeh slovanskih apostolov, ampak tudi papeža Janeza Dobrega.

Na nekem krščanskem sestanku v Tinjah je bilo govora o enakopravnosti obeh narodov na Koroškem. Vendar enakopravnosti ni. Ni je niti v uradu, niti v cerkvi. In čeprav bi jo uvedli, četudi bi od danes naprej ne bilo nobenega nasilja več, če bi nehali poniževanje, če bi vsi pričeli govoriti le

lepo o Slovencih, ali bi to bilo dovolj? Mar ne vemo, da je bil Slovincem razrušen prenekateri temelj, ki bi jim omogočil nadaljnji obstoj: saj jih tako udarjene, kot so, čaka še zlo urbanizacije, ki asimilira huje kot nasilje? Ni torej dovolj enakopravnosti: popraviti je treba vsaj to, kar je bilo zagrešeno v tem stoletju.

Slovenci znamo oprostiti nasilniku, ki je zamahnil s sekuro. Znamo sprejeti nazaj brata, ki ga je zapeljal tujec. Toda nikdar ne bomo odpustili pastirju, ki je pomagal pobiti svojo ovco, nato pa jo ranjeno zapustil, ne da bi ji nudil pomoč. Tistega dne, ko bi se zgodilo, da bi Slovenci izumrli, bi zamrla tudi Cerkev. Ne samo na Koroškem, tudi na tej strani Karavank. Kajti ljudje bi se odvrnili od Cerkve, ki je izdala samo sebe. A ne bi se odvrnile le žrtve; zapustili bi jo tudi tisti, ki se je danes poslužujejo v svoje germanizatorske cilje.

Zato kličem vse vas, ki vodite Cerkev na Koroškem: popravite, kar je bilo razrušenega. Zavzemite se za zatiranje. Pozovite Slovence, da vztrajajo pri svojem jeziku in da naj se ga ne sramujejo. Zahtevajte, da se njihovi otroci povrnejo k govorici dedov, če so jo pozabili. Znova uvedite slovensko bogoslužje in samo slovenski verouk povsod tam, kjer je bil tak verouk in kjer je bila taka raba, preden je čez južno Koroško v tem stoletju pljusnil val narodne mržnje. Dan za dnem delajte na tem in dan za dnem hodite s to poslanico od vasi do vasi, od ulice do ulice in od hiše do hiše in ne nehajte prej, preden krivica ne bo poravnana. Vaša beseda pa naj bo jasna in odločna.

Gospod škof, dolže kot sv. Pavel in ne bojte se udarcev, ki bi morda nadli po vas, če tako storite. Kajti veliko dejanje bo pri ljudeh dobre volje, pri Slovencih in Avstrijcih, hitro našlo posluh. Popravljen krivica bo ugasnila sovraštvo. Motijo se namreč pri Heimats'denstu, da bi bilo spora konec, če bi bili uničeni koroški Slovenci. Tu, preko Karavank, nas je še dva milijona, ki ne bomo pozabili. Tudi na Koroškem bodo ostali, vsemu navkljub. Naš življenje ranjen, ni pa na mrtvaški postelji. Že vstaja nov rod na Koroškem, ki bo znal obuditi starega slovenskega duha. Toda čigava bo krivda in kakšna bo sodba, če se bo nasilje nadaljevalo in če bo lenega dne naš narod zonet prisiljen, da brani svoj obstoj? Ne! Ne nove voine, ne večnega sovraštva! Še je čas, da se z ljubeznijo poravnajo krivice in reši spor. Zato storite vse, da bo vsakdo lahko s ponosom in brez strahu govoril jezik svojih dedov. Šele takrat bo mrtev zlobojni nacionalizem, (Nad. na 2. str.)

Pet načel

Pod zgornjim naslovom je ljubljanska družina št. 22 objavila na prvi strani uokvirjen članek, v katerem med drugim pravi:

„Cerkev pri nas v Sloveniji in sploh v Jugoslaviji — tako je bilo rečeno ob obisku msgr. Casarolija — išče dovolj prostora za svoje delovanje. Okrožnica Apostolske administracije za Slovensko Primorje dodaja, da bo ta prostor moral biti širši od zakristije. Vera res ni kakšna folklorna znamenitost, ki se je spomniš trikrat na leto, sicer pa z lahka shajaš brez nje. Vera prevzame vsega človeka, vse njegovo zasebno in javno delovanje mora izhajati iz njegove vesti, iz njegove vere...“

Ne želimo tukaj dajati nasvetov ne našim škofom ne naši oblasti. Radi bi le opozorili na naslednja načela, da bomo lažje razumeli položaj...:

1. V Jugoslaviji živi mnogo verskih skupnosti in vse morajo biti pred zakonom enakopravne.

RANLJIVOST MODERNE DRUŽBE PO-INDUSTRIJSKA DOBA

Zahodna Evropa, ZDA in Kanada prehajajo iz sedanje industrijske dobe postopoma v tkim. že po-industrijsko dobo. Zapletenost modernega življenja v tej po-industrijski dobi pa jim prinaša tudi nova socialna vprašanja in jim narekuje iskati nove formule za reševanje novih družbenih problemov.

Nedavna stavka v električni industriji v Angliji je npr. sprožila vrsto vprašanj, na katera današnja družba doslej še ni mislila, še manj, da bi naša našla odgovor. Že samo kratka prekinitev dela, ki je manj nevarna, kakor totalna stavka, more ustaviti redno funkcioniranje moderne družbe, zlasti če je naperjena proti življenjsko tako odločilnemu sektorju, kakor je ravno električna oskrba.

Dandanes električna energija ne služi samo za osvetljevanje, za pogon industrije ali za promet. Električna je prodrla v celotno življenje človeške družbe. Medicina, poljedelstvo, hlajena skladišča za živež, banke, vse življenje je ogroženo že z delno prekinitvijo električnega toka.

V zahodnoevropskih visoko razvitih državah in v ZDA se bolniki, ki sicer niso v bolnišnicah, so pa odvisni od umetnih pljuč, umetnih krvnih črpalk ali ledvičnih filtrov, znajdejo v smrtni nevarnosti, če jim je električni tok iznenada prekinjen. Medtem ko so bolnišnice opremljene z nadomestnimi generatorji, pa si invalidi doma ne morejo privoščiti tega luksuza.

Nedavna električna stavka v Angliji je tudi dokazala, kako je tudi poljedelstvo v visoko razviti državi odvisno od električne energije. Na tisoče litrov mleka je šlo v izgubo, ker električni molzni aparati niso delovali. Na stotine kokošerejcev je propadlo, ker so se jim ustavile električne umetne valilnice.

Ker je bilo nad 70 odstotkov elektronskih strojev v Angliji (trenutno jih je 5.600) brez električnega toka, se je ustavila vrsta vlakov in drugih prevoznih sredstev, prekinila prodaja gledaliških vstopnic, veletržnice so ostale brez dobav, delavstvo v velikih podjetjih je ostalo brez plač, razne znanstvene postaje so ostale brez zveze s svetom.

K temu je treba prišteti še izgube v proizvodnji. Škoda je bila sicer omejena in popravljiva, ker je bila elek-

ODPRTO PISMO

(Nad s 1. str.)

šele potem se bosta lahko objela naroda sosed, narod Haydna, Mozarta in Schuberta, pa narod Gallusa, Prešerna in Gregorčiča.

Tako Vam pišem, ker hočem verjeti, da je nekaj lepih besed Slovincem, ki ste jih izrekli v zadnjem času, gospod škof, privrelo iz srca in iz spoznanja, ki ga daje modrost poznih let, in da to ni le krinka, kot trdijo nekateri in naštevajo dokaze.

Tako Vam pišem, ker delam že vrsto let v stavbi trpljenja, v Begunjskem gradu, kjer so med vojno trpeli in umirali številni Slovenci, da bi prenehalo tako zlo, kot sedaj razjeda Koroško. Njihovo upanje živi z nami in nas vzpodbuja.

Pišem pa Vam tudi v imenu solz neznanice mamice, ki je s solzami v očeh poslušala slovensko pesem, ko smo obiskali njeno vas nekje med Osojskim in Vrbskim jezerom in ki jo je zlomil jok, ko smo se poslavljali.

Prim. dr. Jurij Zalokar

2. Tudi ateizem je samo „ena od ver“ in ne more biti „bolj enakopraven“.

3. Vera je bila v preteklosti mnogokrat združevalna moč naših ljudstev. Spomnimo se le, kaj je srstvu dajalo pravoslavje, kakšno moč je krščanstvo dajalo Hrvatim v boju zoper turški imperializem itd.

4. Žal pa je bila vera (in nevera) dostikrat zlorabljana v to, da je naše ljudi razdruževala: kristjane in muslimane, katoličane in pravoslavne, verne in neverne. Z vseh strani se bo treba potruditi, da se te rane zacelijo.

5. Cerkev danes nikakor ne želi doseči „restavracije starega“, ne želi ekonomskih pozicij, še manj želi vplivati na konkretne politične rešitve. Želi pa — in mora želeti — da bi z evangelijem ljubezni in globokega človeškega spoštovanja spodbujala tudi napredek družbenih odnosov. Ne samo v svetu, tudi doma.“

trična stavka kratkotrajna, toda družboslovci so dobili novo potrdilo, kako je moderna družba v visoko razvitih državah postala ranljiva.

Podobni dokazi o veliki ranljivosti moderne družbe v visoko razvitih državah so bili podani tudi drugod: prekinitev električne energije na velikih površinah, n. pr. v ZDA; pomanjkanje pitne vode v velikih mestih, velike zagozde prometa, kemično okuženje ozračja, itd.

Posamezne vlade so sicer že začele poskušati zdraviti te bolezni moderne časa, toda mnogih moderna družba še ne pozna dovolj. Med temi je predvsem problem novih socialnih odnosov v moderni po-industrijski dobi, ko dosedanja postajajo zastareli.

Dosedanja načina za reševanje pogojskih sektorjev družbe, ki ga uporabljajo vlade, da namreč mobilizirajo vojaštvo, je vedno manj prikladen. Če bi n. pr. v Angliji električna stavka trajala dalj časa, so strokovnjaki ugotovili, da v vojski nimajo dovolj strokovnjakov, s katerimi bi mogli zagotoviti normalno funkcioniranje električne industrije. Verjetno bi povzročili

Finska in politika samoohranitve ELASTIČNOST

Dasi se večina evropskih držav v svojih zunanje-političnih aktivnostih v današnjem hitro se spreminjajočem svetu zaveda svojega geopolitičnega položaja v odnosih do svojih sosedov, bližnjih in daljnih, pa vendar to trenutno najbolj dokazujeta Zahodna Nemčija, še bolj pa — Finska.

Finci so, kakor dokazujejo v svojem zunanje-političnem vedenju, eden zavedno res zrelih narodov v Evropi. Njim so nekatera zunanje-politična dejstva povsem jasna in razvidna. Zavedajo se npr. da so v zadnjih štirih desetletjih izgubili dve vojni, obe proti sosednjim Rusom. Zavedajo se, da imajo s svojim najnevarnejšim sosedom, Sovjetsko zvezo, 1000 kilometrov dolgo skupno mejo. Toda zavedajo se tudi, da hočejo imeti doma demokratični red, ki ga hočejo živeti sami s seboj, pa tudi, da se morajo zato prilagajati Vzhodu in trgovati z Za-

NOV LETNIK PASTIRČKA

V Trstu že šestindvajseto leto izhaja „Pastirček“, list za slovensko za mejsko mladino. Že deveto leto pa ga urejuje pošttrvovalni dr. Jože Prešeren.

Revija, ki izhaja mesečno v času šole, torej izide osemkrat na leto, je pestro urejevana. Prinaša številne zgodbe, poučne članke, pesmi, pa tudi uganke in smešnice. Seveda tudi mladi bralci pišejo uredništvu svoja pisma, kjer pripovedujejo o svojih dogodivščinah, idejah in vtisih. Tudi številne lepe fotografije dajo listu poseben poudarek, da je še bolj prijeten.

Poleg dr. Prešerna, sodelujejo pri reviji še Ljubka Šorli, Darina Konec, Marko Jevnikar, Ivo Jevnikar in številni drugi rojaki, ki jim je naša mladina pri srcu. Opremo je zamislil in izvedel Lukežič, Avrelj, pri ilustracijah pa sodeluje Palčič Klavdij.

„Pastirček“, ki vrši tako važno poslanstvo med slovensko mladino na tržaškem in goriskem najlepše čestitamo, in mu želimo še dolgo in nadvse plodno življenje v službi slovenstva in krščanstva.

Brati smo

Buenosaireski dnevnik Clarín je v svoji zadnji nedeljski številki (10. 1. 71) natisnil dolg(očasen) članek pod naslovom: „Jugoslavija, pot naprej.“

Poleg nekaterih protislovij — pravi, da je bila „Jugoslavija prva, ki se je odzvala protifašističnemu klicu Stalina junija 1941, ko je še pred nemškimi napadom na Sovjetsko zvezo začela boj“ — ali banalnosti, — piše, da je Tito najbolj uspešen krivoverec od časov Martina Lutra in Henrika VIII. sem — pa približe tudi nekatera dejstva, ki ponazorjujejo današnje stanje v Titovi komunistični državi. Tako piše:

„Toda ta medalja ima tudi drugo stran: nad 300.000 brezposelnih, pol milijona jugoslovanskih delavcev v tujini, zadolžitve, ki je ni mogoče natančno določiti, nezadovoljna mladina, nagnjena h kinematografskemu nihilizmu, uživanju mamil in — paradokso, dasi duhovno pozitivno — tudi k duhovniškim poklicem...“

In še: „V titoiistični Jugoslaviji, kjer je stavka proglašena za protizakonito in jo smatrajo za sabotažo, obstajajo nekatere klasične oblike kapitalistične krivičnosti, ki so že bile izkoreninjene v zahodnem svetu, kakor so pomanjkanje zadovoljive delavske zaščite in neobstoje pravih delavskih organizacij, ki bi mogle braniti njihove interese...“

večjo škodo, kakor če bi stavko mirno pustili trajati. Idejo o uporabi vojaštva v delavskih krizah vlade v visoko razvitih državah vedno bolj opuščajo.

Medtem pa postaja človeška družba vedno bolj ranljiva. Prometne luči v velenostih so povsem odvisne od delovanja elektronskih strojev. Znanstvene, bančne, trgovske, davčne in druge informacije se kumulativno hranijo v centrih elektronskih strojev. Moderno življenje se v sebi povezuje v zapleteno verigo, katere noben člen ne sme odpovedati. Če en člen počne, se razveže vsa veriga.

Iz te povezanosti ni izhoda. Reševanje socialnih vprašanj prehaja v nove okoliščine, ki jih prinaša s seboj po-industrijska doba. Nešteto neznank, toda tudi veliko možnosti za njih razvozlanje. To pa kljub elektronskim strojem ostaja odvisno od človeka, iz mesa in kosti pa tudi iz — duha.

homom. To se jim je doslej posrečilo ter so kljub temu ali prav zato ohranili svoj ponos, zaupanje vase in spoštovanje pri sosedih na obeh straneh. Malo se ozirajo v preteklost, zvečine je njihov pogled obrnjen v bodočnost.

Fincem ni treba dopovedovati, kaj in kje so njihovi narodni interesi. Na dan premirja, pred 26 leti, jim je bilo razvidno, da bo treba ne samo pozabiti na preteklost, temveč tudi opustiti misel na maščevanje. Svoj vojaški poraz morajo presojati nujno in hladno. Sila sosednje Sovjetske zveze je prevelika in trajna. Trezno priznanje tega dejstva bo pogoj in mejnik njihovega narodnega obstoja, kajti gojiti maščevalne naklepe ali, pa se spuščati v tajne ali odkrite akcije proti njihovem vzhodnemu sosedu bi pomenilo uničenje njihovega naroda. Za to je odstranjevanje nezaupanja med Finsko in Sovjetsko zvezo temeljni kamen njihove povojne zunanje politike.

Finska smatra tako zadržanje za temelj svoje zunanje politike, ki jo imenuje nevtralnost; kar se pravi z drugimi besedami: politiko samoohranitve. Finska namreč ni nevtralna v švicarskem pomenu besede.

Finska pa tudi ni moskovski satelit, dasi od Sovjetske zveze ni popolnoma neodvisna. Finska je v gotovem oziru paradoks: svobodna v notranje-političnih vprašanjih, toda nesvobodna v zunanji politiki, da bi se mogla postaviti na stran zahodnih velesil proti Moskvi.

Dasi bi Kremelj s Finsko raje sklenil vojaško pogodbo, ki bi Fince prisilila boriti se z ramo ob rami s Sovjetsko zvezo tudi v vojnah daleč proč od finskega ozemlja, pa se je sprijaznil s finsko nevtralnostjo. Istočasno pa Finska, dasi večinoma trguje z Zahodom, niti ne misli na pristop k Skupnemu evropskemu trgu, ker so s tem zvezane politične odgovornosti, ki niso v skladu s sovjetskimi zunanje-političnimi pogledi.

Toda kljub temu Finci ohranjajo svoje zgodovinsko nezaupanje do Rusov,

Tole lahko služi za razlikovanje med plemenitimi in vulgarnimi ljudmi: kadar plemeniti ljudje intimno spoznajo nekoga, ga še bolj spoštujejo, vulgarni pa izgube vsako spoštovanje pred njim.

Gustave Thibon, Le pain de chaque jour, str. 124.

MEDNARODNI TEDEN

Nixonu je minila polovica predsedniške dobe. Svetovalci okoli njega so v zadnjih tednih ugotovili — in delne volitve v ameriški kongres so dokazale — da je republikanska stranka izgubila zaupanje med volilci. Gre namreč za ameriško gospodarstvo, ki se prav tako, kakor drugje v svetu, nahaja v inflaciji.

Nixon je zato napovedal, da bo kongresu predložil „ekspanziven proračun, še z deficitom, toda ne inflacijski“, začel z ekspanzivno finančno politiko in izvedel več vladnih sprememb.

V zunanji politiki pa je napovedal, da bo pospešil vietnamizacijo vojne v jugovzhodni Aziji, izrazil upanje na uspeh razorožitvenih razgovorov v Helsinkih in mirovnih pogajanj na Bliž. vzhodu. Zanimal je možnost nove krize okoli Kube, do čila pa bo ohranil politično pomoči in sodelovanja, „dokler čile ne bo nasprotoval severnoameriškim interesom“.

Dolgo te politike ne bo mogel voditi, toda ne po lastni krivdi. Marksist Allende namreč dosledno in načrtno spreminja čile v pravo komunistično državo. Najnovejši dokaz za to je njegov „predlog“ čilskemu kongresu za ustanovitev zloglasnih ljudskih sodišč. Da bi omilil zloglasnost izraza „tribunales populares“, jih Allende imenuje „cortes vecinales“. Z lepo frazo: ljudska sodišča so „vključitev ljudske pravice v sklop organizirane pravice“, je dal najkrutejše orožje komunistični partiji za preganjanje nasprotnikov. V vsakem volilnem okraju bodo „izvolili“ ljudske sodnike, ki bodo razsojali „družinske probleme“ in „kršenje javnega

Iz življenja in dogajanja v Argentini

CENE RASTEJO — PLAČE BOLJ MALO

Vse pričakovanje ob koncu leta je bilo osredotočeno v Argentini na dveh govori. Najprej na predsednikovem nagovoru za božič, nato pa na razpravi gospodarskega ministra za novo leto.

Predsednik general Levingston je, kot so že prej razglasili, objavil petletni načrt razvoja dela. Napovedal je izvedbo številnih javnih del, med katerih spadajo zlasti elektrarne, jezovi, mostovi, ceste ter razni industrijski objekti. Ves program je zelo smel, in vsa teža sloni na vprašanju: kje dobiti finančna sredstva za izpeljavo tega načrta. Država je glede tega optimistična. Ne pa tako razni opazovalci, ki napovedujejo, da se bo plan raztegnil vsaj za par let.

A dokaz, kako se tudi najbolj izveden opazovalci zmotijo, lahko najdemo v govoru gospodarskega ministra dr. Aldo Ferrera. Ta bi moral napo-

prav tako, kakor v Kremlju niso prenehali sumničati Fincev. Finsko zaspisje je tradicionalno skeptično. Prosto tiska nepodpisana pisma bralcev, v katerih ti kritizirajo vladne trgovske pogodbe z Moskvo za nakup lokomotiv, plina, petroleja in atomskih generatorjev. Toda zagovarja isti tisk dobre odnose s Sovjetsko zvezo, zavedajoč se, da so predpogoj za relativno svobodo v državi in za tesne odnose z Zahodom.

Današnji evropski in svetovni meddržavni odnosi še vedno potrjujejo staro Dullesovo doktrino, da nihče ne more biti resnično nevtralen v divjih konfliktih današnje svetovne politike. Resnično nevtralen ne, toda politika nevtralnosti, kakršno Finci smatrajo za politiko samoohranitve, pa je kakor se je doslej izkazalo, uspešna politika majhnih narodov, ki imajo za sosede take imperialistične velikane, kakor je Sovjetska zveza.

Finska je deloma svobodna in deloma vezana. Nemčija je razdeljena in v nekaterih ozirih bolj svobodna in v drugih bolj vezana kakor Finska. Vse države v zahodni Evropi postopoma modernizirajo svoje družbene in gospodarske sisteme, s čemer ohranjajo svoj vsestranski razvoj visoko nad onim v vzhodni Evropi. Toda v svojih odnosih do Vzhoda postajajo vedno bolj elastične, ker je monolitnost vzhodnega bloka že preteklost, sedanjost pa je treba izkoriščati za svojo bodočnost. Ta pa neizogibno vodi tudi v vzhodnem bloku v pluralizem, ki za svobodni Zahod ni nič novega.

reda“. Kaznovali bodo lahko tudi otroke s kaznimi, kakor n. pr. pometanje cest ob nedeljah, itd. Za zaporne kazni se bodo „morali obračati na redna sodišča“. Dva ljudska sodnika bosta izvoljena v soseski, tretjega pa bo postavila partija. Ta bo imel kontrolo nad vsem dogajanjem.

Nič novega za narode za železno zaveso in za emigrante iz vzhodne Evrope. Le škoda, da ostaja svetovni tisk ali tako brezbržen ali pozabljen ali pa tako slabo poučen, da je v zvezi s čilskimi ljudskimi sodišči zapisal, da so taka sodišča doslej že imeli na Kubi in na Kitajskem, ne omenja pa Titove Jugoslavije in drugih evropskih komunističnih držav.

57. država je čile tudi priznal rdečo Kitajsko, z izgovorom, da so to pred njim že storile take države, kakor so Anglija, Francija, Nizozemska, Italija, Kanada in druge.

Medtem ko se na zahodni polobli čile hitro spreminja v novo komunistično trdnjavo, pa se na Bližnjem vzhodu kažejo rahli znaki za pomirjenje med Izraelom in Arabci. Egipčanski diktator Sadat sicer še grozi, da bo 5. februarja znova začel vojno proti Izraelu, toda ve, da brez sodelovanja ostalih arabskih držav in predvsem Sovjetske zveze te ne more uspešno končati. Že itak težko zadeta egipčanska ekonomija vsled zaprtja sueškega prekopa se je sedaj začela braniti novega finančnega bremena podpiranja novonastalih gverilcev v bivši italijanski, sedaj Abesiniji priključeni Eritreji. Abesinski cesar Hajle Selasij pa dobiva pomoč od ZDA in Izraela.

vedati povišico delavskih plač s 1. januarjem. Časopisi so že nekaj dni prej pisali o raznih številkah, ki so se sukale v višini osemnajst procentov. Razočaranje je bilo veliko, ko se je razvedela dejanska povišica: le 6%. A kot protutež je dr. Ferrer tudi napovedal sestanek paritarnih komisij že za februar. Tedaj bodo razmrznili plače in vsak sindikat bo lahko pri patronali zahteval svoje povišice. A proces do konkretnih izboljšav bo še precej dolg.

Med najbolj poslušane objave spada tudi govor ministra za socialno blaginjo. G. Marique je napovedal povišico penzij in pokojnin. Te so od 1. januarja za 8,44% izdatnejše. Postavljene so pa tudi nove minimalne vsote: 17.000 za pokojnino; 15.000 za penzijo.

Reakcija na to je bila seveda precej negativna. A sindikalnih akcij zaenkrat ni pričakovati. Vsaj do marca ne, ko večini že potečejo počitnice in bo enoten nastop mogoč. A tedaj bodo v teku razprave paritarnih komisij (delavcev, delodajalcev in državnih zastopnikov), kar bo pozornost vsaj za nekaj časa potegnilo v drugo smer.

Nezadovoljstvo pa je doseglo svoj višek ob napovedih podražitev. Poskočile so cene goriv (nafta, bencina, gas-oila, plina in petroleja), na kar je seveda vezana tudi cena prevoznih sredstev, ki bo krepko narasla 15. t. m. Podzemna železnica pa je s 1. januarjem zvišala ceno vožnje kar za 100%. Podražila se je elektrika, telefon, cigarete in vino. Poleg tega pa vztrajno raste draginja pri vseh nujno potrebnih potrošnih proizvodih, zlasti pri hrani. Kot vse kaže, bo predvidevana 10% povišica življenjske draginje, ki jo je minister Ferrer napovedal za to leto, krepko prekoračena, saj bo v januarju splošna draginja narasla po uradnih statistikah kar za 2,8%.

Kar se tiče političnega delovanja, se tukaj pozna že počitnice. Te dni je predsednik odšel na kratek dopust v obalno mesto Mar del Plata. Enako nameravajo, ali so že storili ostali člani njegove vlade. V Mar del Plati pa je predsednika obiskal notranji minister ter mu predložil dokončen načrt o političnem izhodu države v bližnji in daljni bodočnosti.

Dopusta si ne privoščijo tudi člani raznih prevratnih skupin. Enako tudi ne policija. Varnostni organi so napovedali skorajšno razjasnitev napada na mesto Garin, ki je svojčas močno razburil celotno javno mnenje.

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — V prostorih ljubljanske Moderne galerije so razstavile svoje knjige skoro vse jugoslovanske založbe, ki izdajajo znanstvene knjige in učbenike. Slovensko znanstveno in strokovno slovstvo so razstavljale Državna založba Slovenije, Mladinska knjiga, Cankarjeva založba in Slovenska akademija. Slovenski del je bil številčno bolj slabo zastopan, toda oprema knjig je bila visoko nad ostalimi.

PREDDVOR — Letos mineva 900 let, odkar je bil Predvor prvič omenjen v starih listinah. Ta jubilej so Predvorci izrabili tudi za poživitev turizma in pripravili pester program praznovanja. Številne akcije bodo trajale tja do prihodnje jeseni. Na ta način bodo Predvorci znova skušali poživiti turizem, ki je v tem prijetnem kraju ob vznožju zahodnega dela Kamniških Alp dosegel višek še pred zadnjo vojno, potem je precej padel.

LJUBLJANA — Slovenska letalska družba Inex-Adria ima dve reaktivni letali in tri štirimotorni. S temi letali so v letošnjem letu prepeljali v 6064 urah 195.845 potnikov, največ iz zahodne Nemčije. Do konca leta so preračunali, da bodo naleteli še 700 ur.

LJUBLJANA — Podjetja Mehl, Stol, Marles, Brest, Novoles in Javor predstavljajo eno tretjino slovenske lesne industrije. Ta podjetja so se med seboj povezala tako, da so se sporazumela o razdelitvi proizvodnega načrta. Računajo pa z možnostjo, da se bo sčasoma vseh šest podjetij združilo v eno samo podjetje.

LJUBLJANA — Po podatkih poslovnega združenja mlekarstva „Mlekospin“ v Jugoslaviji producirajo 135 litrov mleka na prebivalca, kar je znatno manj, kot v drugih evropskih državah: V Italiji pride 195 litrov na osebo, v Avstriji 450, v češkoslovaški 300, v nekaterih še bolj razvitih državah pa 500 do 600.

LJUBLJANA — Ljubljanska banka je odprla novo ekspozituro v Osijeku na Hrvaškem, pripravljajo ustanovitve ekspoziture v Vrhu, poslovati je pričelo tudi predstavništvo v Zahodni Nemčiji. Tako ima sedaj ljubljanska banka že 60 poslovnih enot.

MUTA — Livarna na Muti, ki zaposluje 850 delavcev, se bo pridružila večinski tovarni gospodinske opreme „Gorenje“. Z združitvijo bo livarna dobila večje možnosti za razvoj in že predvidevajo, da se bo število zaposlenih dvignilo na 1200.

LJUBLJANA — Pivovarna Union je v zvezi z modernizacijo obrata zamenjala staro steklenico z novo, tako imenovano „evro“-steklenico, ki je lažja, nižja in predvsem primernejša za polnjenje na polnilnih strojih z visoko zmogljivostjo. Te dni so začeli postav-

Vile ob Zenevskem jezeru

Mariborski Večer je 23. oktobra priobčil novico, da je bilo ob Zenevskem jezeru zgrajenih leta 1970 osemdeset pravih vil v pravilni vrednosti. Med lastniki teh vil pa je baže kar 27 jugoslovanskih državljanov z jugoslovanskimi potnimi listi. Na to notico je neki Milan Zemljčič v Delu vpraševal, kdo so ti ljudje in kako so mogli v jugoslovanskem socialističnem redu pridobiti tako imetje in kako so mogli spraviti denar preko meje. Spraševal je tudi ali niso predstavniki tega visokega standarda celo člani partije. Zemljčič je zaključil pismo v Delu z zahtevom, naj mu o vsem tem odgovore, sicer bo moral misliti, da graditelji vil iz Jugoslavije niso protisocialistični ampak socialistični buržuji.

Iz „Dela“ so vprašali „Večer“, kako je s temi jugoslovanskimi vilami v švicarji. Tam so jim odgovorili, da je avtor članka honorarni sodelavec Vinko Šimek iz Maribora, podatke pa je dobil v neki tuji reviji. (Niti imena revije niso zapisali.) Podatkov Šimek ni preveril, niti ni bilo v tuji reviji imen Jugoslovancev.

Ker je bilo vedna več vprašanih v zvezi s tem člankom, je Večer sklenil poslati posebnega reporterja v Ženevo, ki naj ugotovi ali je resnična informacija o vilah in o jugoslovanskih lastnikih.

O tem bo Večer poročal ta mesec, pa smo prepričani že vnaprej, da bo reporter zanikal prejšnjo novico, da ne bi kakšni „socialistični buržuji“ prišli na slab glas...

ljati novo polnilno linijo z zmogljivostjo 40.000 steklenic na uro, pa tudi staro linijo z zmogljivostjo 36.000 steklenic na uro bodo preuredili za polnjenje novih steklenic. Pivovarna je nakupila 7 milijonov novih steklenic v Nemčiji in Romuniji, ker bodo take steklenice slovenske steklarne začele delati šele prihodnje leto. Zagotovili pa so, da letos piva ne bo manjkalo ter da v nobeni steklenici ne bo piva, ki bi bilo mlajše kot 50 dni.

TRBOVLJE — Železniško progo med Zagorjem in Renkami je 6. decembra zasul plaz kamenja in drevja, ki je obležal na progi. Tovorni vlak, ki je vozil s hitrostjo 70 km, se je zaril v plaz, ker je strojevodja prepozno opazil plaz. Vlakovodja tovornega vlaka Stane Škof je takoj po trčenju stekel po progi proti Zagorju, da bi zaustavil ekspresni vlak Carigrad—München. To mu je tudi uspelo ter je tako preprečil hudo nesrečo, ker bi ekspresni vlak prav gotovo zgrmel po trčenju s plazom v Savo, ki je na tistem kraju zelo globoka.

LJUBLJANA — Turistično najuspešnejši so bili lani Izola, Kranjska gora, Bled in Rogaška Slatina. Več kot 100.000 prenočitev je imelo v Sloveniji 13 krajev, med kraji s 40.000 do 100.000 nočitev pa je imel največji uspeh Čatež ob Savi, ki je povečal svoj promet za 54%, slede Dolenjske toplice in Kranj.

MARIBOR — Na štajerskem, pa tudi v Hrvaškem Medjimurju predstavlja bučno olje pomembno hranivo. Toda trenutno bučnega olja ni v trgovinah in ga najbrž tudi še dolgo ne bo. Šest oljarn za bučno olje v Sloveniji in Hrvaški je brez surovine — bučnic. Oljarne trdijo, da jih ne morejo kupiti, ker se je njih cena toliko zvišala, da predelovanje bučnic v olje ne bi bilo gospodarno. Cene bučnemu olju so namreč zamrznjene, ne pa cene bučnic. Cena olja je določena na 19 din. Za kg olja se potrebuje okrog 4 kg bučnic. Leta 1969 je bila cena kg bučnic 3,60 dinarjev, lani pa je poskočila kar na 7 in celo 8. Pri tem seveda kmetje ne dobe še zdaleč ne toliko, kot je cena bučnic, ki jih izvažajo. Bučno olje v Sloveniji predstavlja okrog 20% vse porabe jedilnih olj.

IZOLA — Tovarna Delamaris je razpisala sprejem 19 oseb z višjo in visokošolsko izobrazbo. Prijavilo se je 330 kandidatov iz cele Jugoslavije, med temi jih je bilo samo osem iz Slovenije. Posebna komisija je nato izbrala po ožjem izboru 19 kandidatov. Mnogi prijavljenci iz drugih delov Jugoslavije so pristavili v prijavi, da jih mikata višja življenjska raven in višje plače v Sloveniji, prijavljenci iz Beograda pa so izjavili, da so se prijavili le bolj formalno, ker so navajeni, da dobe zaposlitve tisti, ki imajo boljše zveze in boljše strice.

Pri testiranju je komisija ugotovila, da imajo nekateri diplomirani ekonomisti iz nekaterih republik komaj toliko znanja kot drugod z ekonomsko srednjo šolo. Ni pa bilo v časopisu zapisano, ali je dobilo službo tistih osem prosilcev iz Slovenije.

SLOVENC I V A R G E N T I N I

Osebnosti

Krsti: V nedeljo, 27. decembra, je bila v cerkvi Marije Pomočnice v Don Bosco, Ramos Mejia, krščena Veronika Žužek, hči lic. Andreja in prof. Elizabete roj. Mele. Krstil je p. Alojzij Kuvkova DJ. — V družini Janeza Mežnarja in ge. Marije roj. Hirschegger so dobili hčerko, ki je pri krstu prejela ime Vesna Marija. Krstil jo je v farni cerkvi v Ituzingó 10. januarja g. Jurij Rode; botra pa sta bila gđc. Marta Hirschegger in Ivan Rode. — V Slovenski kapeli je bil krščen v nedeljo, 10. januarja, Alojzij Marijan Miklavc, sin Franceta in ge. Vikice roj. Stefančič. Za botra sta bila g. Viktorija Stefančič in Janez Bartol. Krstil je g. Jože Škerbec. — Srečnim družinam naše čestitke.

Poroke: V župni cerkvi Jude Tadeja v Ituzingó sta se v petek, 8. t. m., poročila gđc. Alenka Savelli ter ing. Jernej Paté. Za priči sta bila nevestin oče dr. Julij Savelli, ženinu pa ga. Helena Malovrh. Poročal je g. prelat France Novak. Pri poroki je pel zbor „Gallus“. — V cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejia sta v soboto, 9. januarja, sklenila zakonsko zvezo gđc. Anica Maček in Peter Bergant. Za priči sta bila g. Cilka Mačkova in France Bergant. Poročal pa je ženinov brat g. France Bergant, dušni pastir Slovencev v Angliji.

sti iz nekaterih republik komaj toliko znanja kot drugod z ekonomsko srednjo šolo. Ni pa bilo v časopisu zapisano, ali je dobilo službo tistih osem prosilcev iz Slovenije.

Umrli so od 11. do 20. decembra 1970: (V zadnji številki od 7. t. m. so bili navedeni umrli do 10. in ne do 1. decembra kot je bilo pomotoma navedeno)

LJUBLJANA: Ivan Gantar, Anton Javh up., Marta Marčič r. Blas, Ivana Rupnik r. Hribal, p. Stanko Dobovšek (70) žup. v p., Marija Kresnik r. Ločnikar (89), Štefan Srnc up., Konrad Fink prof. v p., Karolina Pirih r. Murovec, Ruža Bagarič (84), Terezija Kuštrin r. Kos, Mira Engelman r. Kovac (90) šol. upr. v p., Justina Gruden r. Tence (88), Julijana Očepek r. Mlinarič, Stazika Škapin tisk. nam., Silva Čeh, Mila Zidan up., Stane Dolenc sedl. m. v p., Miha Kraševac direktor, Andrej Zupan obrtnik v p., Stefanija Fink r. Einspieler, Gabriela Mlakar r. Turk (82) vd. po prof., Vilma Šemrov r. Golob, Jože Oblak up.

MARIBOR: Anton Štern (71) up., Stanko Potočnik up., Aldo Hota (60) delavec, Angela Žužek (68) up., Franc Zlamberger up., Ivan Ribič (75) up., Ruperta Rapoc (72) up., Antona Peserl (91), Renata Skelin up., Franc Jurčič (67), Janez Babošek (70), Franc Bašič (74), Janez Vičič (64).

RAZNI KRAJI: Anton Kuclar up., Medno; Franc Živko komere., Zagorje; Tinka Spolenak poslov., Zagorje; Anton Medved, Dravljice; Franca Marina, Bled; Nikola Ursu (72), Ilirka Bistričica; Avguštin Gosar up., Dravljice; Anton Čemažar, Zali log; Lidija Markovič, Nova Gorica; Miha Skočir (69) up., Teharje; Viktor Moder plesk m., Beričevce; Ivanka Cirman r. Kogovšek, Šentvid nad Ljubljano; Silvo Novač, Trzin; Ivanka Križaj r. Avguštin, Radeče; Franc Slatnar up., Trbovlje; Dr. Bogdan Stopar primarij, Slovenj Gradec; Ivanka Pokovec r. Bobnik, Štepanja vas, Anton Lileg, Krško; Franc Omanen žel. v p., Črnuče; Franc Velikonja, gozd. tehnik, Kranj; Miroslav Starič, Trebnje; Jože Potrata up., Trbovlje; Vinko Bele (62), Ločna; Milica Smolič, Orehovec; Drago Selak up. korektor, Celje; Rajko Keržan, Mengeš; Marija Rakovec (83), Podbrezje; Dr. Lojze Toplak zdravnik, Apače; Rozalja Longo r. Martinčič (73), Kranj; Jakob Mali (80), Vir pri Domžalah; Frančiška Verbič r. Jerina (88), Kamnik pod Krimom.

Pristavski dan

Z vso skrbnostjo je odbor slovenske Pristave v Castellarju pripravil tudi svoj letošnji „Pristavki dan“.

Ker smo sredi argentinskega poletja, je bilo predvidevati lepo in toplo vreme, ko je prav prijetno posedeti v senci košatih dreves na Pristavi v družbi znancev in prijateljev. Toda letos nas je presenetil pravi zimski hlad, le z dežjem nam je nebo prizaneslo.

Toda kljub temu je bila že udeležba pri dopoldanskem sv. maši polnoštevna. Sveto daritev je opravil g. dr. Mirko Gogala, ki je pridigo navezal na pomen novoletnega voščila med ljudmi. Z voščilom „Srečno novo leto!“ se zavemo, da bomo svojemu bližnjemu tudi pomagali napraviti novo leto srečnejše, kakor je bilo lansko. Isto velja za naše odnose do vse slovenske skupnosti.

Po obilnem in okusnem kosilu se je popoldanski spored zvrstil na odru na prostem pred še novim občinstvom, ki je prihitelo medtem na Pristavo z vseh strani Velikega Buenos Airesa.

Točke sporeda je napovedoval po mikrofoni Miha Gaser.

Dekleta Slovenske dekleške organizacije s Pristave so pod vodstvom Lučke Pavšer in Maruše Batagelj nastopile z izvrstno našudirano rajalno vajo, ki je žela buren aplavz.

Predsednik pristavskega odbora Franc Pernišek je nato pozdravil občinstvo in razložil gradbene načrte za

Pristavo. Pozval je navzoče, naj podpro prizadevanje odbora, da bo gradnja čimprej končana.

Sledil je slavnostni govor dr. Jožeta Krivca, ki ga vsled aktualnosti objavljamo na uvodnem mestu današnje številke.

Pevski zbor Slovenskih mladenk je nato pod vodstvom ge. Anke Savelli-Gaserjeve zapel Nocoj pa, oh, nocoj in Našo nado, za njim pa tretet sester Tomine popevke Mornarček, argentinske Perfidia in Prazno kletko.

Maruša Batagelj s kitaro in Polde Malalan s klavirsko harmoniko sta nam potem odigrala Venček narodnih, Ostal sem sam in Spet na vasi, nakar je znova zbor Slovenskih mladenk podal Plovi, plovi ter Ciganice.

Tako zbor Slovenskih mladenk pod vodstvom ge. Anke Savelli-Gaserjeve, kakor tretet sester Tomine in instrumentalni duet Maruše Batagelj—Polde Malalan so svoje točke podali z vso uglajenostjo in natančnostjo, z ubranimi glasovi in skladno, da jih občinstvu ni bilo težko nagrajevati z dolgimi aplavzi.

Po izredno lepem kulturnem sporedu so rojaki ostali v prijateljskem pomenku, ob glasbi na ploščah in okusnih jedilih ter dobri kapljici na Pristavi še v pozne večerne ure.

Prva letošnja tovrstna prireditve slovenske skupnosti v Argentini je dobro uspela.

PISMO IZ CORDOBE

Kot že dolgo vrsto let, so se tudi v letošnjih počitnicah velika skupina slovenskih otrok odpravila v cordobske hribe. Odšli so v koloniji, ki jo vedno organizira Zedinjena Slovenija potom svojega šolskega pododbora, ter preživeli lepe dneve v počitniškem domu, ki ga v dolini Punilla vodi g. dr. Rudolf Hanzelič. Od tam smo prejeli sledeče pismo:

Spoštovano ured. Svob. Slovenije! Vesela družba devete otroške kolonije v Córdoba vriska po sončnih planinah in srednja prepeva: Počitnice, počitnice, v kraljestvo volje židane, ste vredne več kot kup zlata ti draj la la, ti draj la la! Se v Córdoba zabavamo, planine sončne gledamo, v potoku voda nas hladi, živimo brez skrbi.

Škoda, da nas ne slišijo naši ljubi starši, skrbni kateheti in dobre učiteljice in učitelji slovenske šole! Vsem pošiljamo prisrčen novoletni pozdrav!

Deveta otroška kolonija

Pismo so podpisali vsi, deklice, dečki, pa tudi spremljevalci:

Marjanka Kremžar, Veronika Fajfar, Anica Lah, Magdalena Malalan, Elizabeta Grom, Veronika Kremžar, Barbara Gregorin, Nuška Belič, Helena Dolinšek, Ana Marija Jerebič, Lučka Makovec, Marija Snoj, Metka Markovič, Mari Makovec, Irenka Urbančič, Anica Marinič, Nežka Markovič, Kristina Skvarča, Ivanka Makovec, Veronika Holosan, Marija Kristina Breznikar, Edith Nagode, Cestnik Mirjam, Cvetka Kores, Marta Koželnik, Irena Malovrh, Tinka Krstof, Janika Omahna, Pavla Korošec, Irenca Pavlič, Elizabeta Pavlič, Monika Jerebič, Tatjana Fajfar, Irena Leban, Anica Troha, Vera Breznikar, Evica Rakovec, Bibiana Kretič, Janez Pernelj, Franc Osterc, Marko Grom, Evgen Urbančič, Franci Kovič, Tonček Kovič, Jože Urbančič, Franci Šturm, Janez, Marko Mavrič, Emil Urbančič, Danijel Pavšer, Marjan Mikelj, Janez Mikelj, Jože Močilnikar, Jani Marinič, Ilc Franci, Sandi Šturm, Tonček Pavlič, Janez Šturm, Janez Leskovec, Janko Šterbenec, Marko Breznikar, Pavle Stražišar, Andrej Franci Krstof, Jože Potočar, Edi Hrovat, Miloš Mavrič, Pavel Rakovec, ga. Olga Omahna, gđc. Anica Šemrov, gđc. Cvetka Malalan, gđc. Nina Pristovnik, g. Franček Breznikar.

SAN JUSTO

Mladinska igra „Zlatko“
V soboto, 26. decembra ob 8. uri zvečer je šolska mladina iz San Justa priredila mladinsko igro „Zlatko“. Igro je lepo pripravila ga. Zakrajšek, ker jo je stalo obilo truda, da je otroke igro naučila. Prav lepo scenerijo pa je pripravil g. Tone Oblak. Otroci so igro polvalno izvedli.

Po končani igri je Zveza žena in mater pripravila kratko božično proslavo. Najprej je nastopil šolski zborček pod vodstvom gđc. Angelce Klanšek. Nato je zborček mladenk pod vodstvom g. Brasa zapel par pesmi. Za konec je predsednica ga. Groznik voščila vsem navzočim blagoslovljene praznike.

ADROGUE

Silvestrovanje SKAD-a
V četrtek, 31. decembra je, kot se to dogaja že iz davnih časov, Slovensko katoliško akademsko društvo iz Argentine imelo svoje silvestrovanje, združeno z brucovanjem v Adroguju.

Najprej so akademiki imeli ob 23.30 sv. mašo, ki jo je daroval g. Franci Urbanja. Nato, že po polnoči, so se skadovci zbrali na vrtu, kjer so zažgali staro leto, nakar so na samokolnici pripeljali novo 1971. Sledila so voščila in napitnice.

Brucovanje, ki ima prastaro tradicijo, je tudi letos privabilo pozornost vseh zbranih. Deset novih abiturientov, brucov, je moralo poslušati česa vsega so krivi zaradi svoje brucovske biti, prestati sprejemni izpit, kjer seveda ni znal nihče pravilno odgovoriti na vprašanja komisije, in končno poslušati razsodbe in bili sprejeti med „stare baje“. Letos so bili sprejeti sledeči abiturienti: Helena Homovec, Viki Vovk, Zofija Pograjc, Marika Geržinič, Jelica Fajdiga, Ani Rode, Jožica Konač, Polde Malalan, Marko Dejak in Franc Dolinar.

Po končanem brucovanju so se akademiki še dolgo zabavali z raznimi igrami, petjem, in končno še ob kresu prav do jutra.

NAŠE REVIE

DRUŽABNA PRAVDA 159-160

Ob koncu lanskega leta je izšla številka 159-160 revije Družabna Pravda, ki jo štirikrat na leto izdaja istoimenska organizacija v Buenos Airesu.

Revija je polna zanimivega in aktualnega materiala s socialnega polja. Španski uvodnik govori o Sovjetski gospodarski krizi; Kje smo po petindvajsetih letih?, na vprašanje odgovarja v lepem članku Rudolf Smersu; O jugoslovanskem gospodarskem stanju piše v članku Nerešena vprašanja dr. Ljubo Sirc. Slovenija 1970 je kratak, a izčrpen pregled na delovanje Slovenije v preteklem letu; analizira praktično vsa področja gospodarskega izživljanja, tako zaposlenost, industrijsko proizvodnjo, kmetijstvo, gradbenost, pregleduje prebivalstvo, pa tudi zunanjo trgovino in turizem, poleg ostalih zanimivih in važnih področij. Pregled je spisal Avgust Horvat. Petindvajseta utopija je naslov članka izpod peresa Maksa Jana in pregleduje socialno ureditev Slovenije ter teoretično postavlja temeljne principe za bodočo, zaenkrat še utopično, bolj pravično ureditev socialnih razmer v naši domovini. Ugotavlja polom sedanjega komunističnega režima na tem področju in izpričuje vero v bodočnost. Sledijo ponatisi Cerkev povezana z delavstvom (iz Družine) ter Socialistični „Hlapec Jernej“ (po Tedenski tribuni). V zaglavju Naši umrli se spominjo pokoinih Janeza sesta, Avgusta Malovrha in Nežke Arnšek. Ob koncu sta še kratki recenziji dveh knjig: Monumentalnega slovenskega prevoda Martina Fiera in pa brošure The Slovenian Tragedy, ki so jo za 25 letnico izdali v ZDA.

Odgovorni urednik za revijo, ki je s to številko zaključila že svoj štirindvajseti letnik, je Maks Jan.

Vsak teden ena

NAZAJ V PLANINSKI RAJ

Simon Gregorčič

*Pod trto bivam zdaj
v deželi rajsko mili,
srce pa gor mi sili,
nazaj v planinski raj.
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!*

*Tu zelen dol in breg,
tu cvetje že budi se,
tu ptičji spev glasi se,
goré še krije sneg.
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!*

*Glej ta dolinski svet,
te zlate vinske griče:
te nič, te nič ne miče
njih južni sad in cvet?
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!*

*In to ti nič ni mar,
da dragi srečno vdani
ti kličejo: „Ostani,
nikar od tod, nikar!“
Zakaj nazaj?
Ne vprašajte, zakaj!*

*O, zlatih dni spomin
me vleče na planine,
po njih srce mi gine,
saj jaz planin sem sin!
Tedaj nazaj,
Nazaj v planinski raj!*

Pred dvajsetimi leti v „Svobodni Sloveniji“

11. januarja 1951. — št. 2.

OB 400 LETNICI PRVIH SLOVENSKEH KNJIG

V letošnjem letu se bo slovenski tisk spominjal ene največjih slovenskih kulturnih obletic: 400 letnice, odkar smo Slovenci prišli na misel, da se da slovenska beseda tiskati in je Trubar to misel uresničil z dvema protestantskima knjižicama „Abecednikom“ in „Katekizmom“, izšlih leta 1551 v Nemčiji in tiskanimi z nemškimi gotskimi črkami...

Zdaj smo mi, ki smo del verske katoliške duhovne tradicije naroda v izgnanstvu, kakor je bil Trubar, ko je pisal prvo slovensko knjigo. In zato ima 400 letni spomin za nas še drugačen pomen: slovenski versko-politični emigrant je ustvaril prvo slovensko knjigo pod skritim imenom v tujem okolju, s tujimi, jezika neveličimi stavci, kakor se opravičuje v predgovoru. Kdo se ob tem dejstvu ne spomni prve naše emigrantske knjige po letu 1945, tiskane v Senigalliji z laškim črkopisom in naše zadnje, našega Koledarja, ki prav tako kot Trubar pred 400 leti poučarja, da „so ga stavili stavci, od katerih nihče ne zna slovenskega jezika“.

Za nas je torej ta slovenski knjižni jubilej — jubilej slovenske emigrantske književnosti, kakor jo zdaj nadaljujemo, da se ohranimo v skupnosti z duhom, ki je doma preganjan; da ustvarjamo z načinom, ki je v naši zgodovini že 400 let star, novo književnost, ki naj bo prosta „tuje učenosti“ azijskega izvora, a polna slovenske modrosti...

Ob 400-letnici prve slovenske in prve emigrantske knjige mislimo na naše nove emigrantske knjige in s ponosom jih postavljamo vidno na našo mizo, pa naj bo to pesniška zbirka, povest, revija, Koledar ali naša „Svobodna Slovenija“.

gust Horvat. Petindvajseta utopija je naslov članka izpod peresa Maksa Jana in pregleduje socialno ureditev Slovenije ter teoretično postavlja temeljne principe za bodočo, zaenkrat še utopično, bolj pravično ureditev socialnih razmer v naši domovini. Ugotavlja polom sedanjega komunističnega režima na tem področju in izpričuje vero v bodočnost. Sledijo ponatisi Cerkev povezana z delavstvom (iz Družine) ter Socialistični „Hlapec Jernej“ (po Tedenski tribuni). V zaglavju Naši umrli se spominjo pokoinih Janeza sesta, Avgusta Malovrha in Nežke Arnšek. Ob koncu sta še kratki recenziji dveh knjig: Monumentalnega slovenskega prevoda Martina Fiera in pa brošure The Slovenian Tragedy, ki so jo za 25 letnico izdali v ZDA.

Odgovorni urednik za revijo, ki je s to številko zaključila že svoj štirindvajseti letnik, je Maks Jan.

PO ŠPORTNEM SVETU SLOVENC I POSVETU

Košarkarska ekipa Olimpije, ki v državnem prvenstvu s pomlajeno ekipo še ni dosegla posebnih uspehov, je v drugem kolu za pokal evropskih prvakov v Wrocławu premagala poljskega prvaka Slask s 14 točkami razlike s 74:60 točkami. V Ljubljani pa je Olimpija izgubila s 94:89 ter se kljub porazu uvrstila v četrtfinale.

Slovenska moška telovadna vrsta, ki je nastopila zelo okrnjena, je v Lindau nepričakovano doživela poraz z reprezentanco Bavarske. Prvo mesto je zasedel Janez Brodnik, ki je zbral 55,70 točk. Bavarci so zmagali z 269,30 proti 267,55. Za Slovenijo so nastopili Brodnik, Kuessel, Šrot, Šoštarčič, Nastran in Plestenjak. Vrsta je bila okrnjena, ker je Cerar bil na Japonskem, Vrtič pa ni mogel tekmovali zaradi poškodbe, ki jo je staknil v Kanadi, Kersnič pa ni mogel na pot zaradi študijskih obveznosti.

Predsednik Mednarodnega olimpijskega komiteja Avery Brundage je spet obtožil vrsto vrhunskih alpskih smučarjev, da so kršili amaterske pravila in da ne bodo mogli zaradi tega nastopiti na olimpijskih igrah v Sapporu na Japonskem. Gre za okoli 40 smučarjev, od katerih naj bi večina s svojim imenom skrbela za reklamo smučarske opreme, manjša pa naj bi za honorar poleti vodila smučarske šole v ZDA. Tako se je spet začela "vojna" med MOK in Mednarodno smučarsko zvezo, ki dovoljuje propagando smučarske opreme.

Smučarska štafeta v postavi Milnar, Korštajn, Bavčič in Kobilica je v prvem nastopu v St. Moritzu v Švici na progi 4x10 km dosegla 9. mesto. Nastopilo je 17 štafet, zmagala pa je Švica pred CSSR in ZR Nemčijo.

Smuški skakalci so se pripravljali za letošnjo sezono skupaj z ekipo CSSR v Spindlerovu mlinu. Na zadnjem tekmovalnem pred odhodom na tradicionalno novoletno avstrijskonemško turnejo je zasedel Zajc 6. mesto.

V Val d'Isere je Avstrijec Karl Cordin prekinil serijo francoskih zmag v začetku sezone alpskih smučarjev. Cordin, specialist za smuk, je na 3900 m dolgi progi za pol sekunde prehitel

ZDA

Pismo iz Združenih držav

Huntington, 4. januarja 1971

Čenjeno uredništvo Sv. Slov!
Ni še dolgo kar sem se oglašil v Svobodni Sloveniji. Danes sem se odločil, da zopet nekaj napišem za vaš bralce. Božični in novoletni prazniki so za nami. Zadovoljno smo jih obhajali. Vsa narava je bila odeta v belo barvo, sneg je pokrival meter zemljo, da se pod njo odpočije in spomladi na novo oživi.

Saj si ne moremo misliti božiča brez snega in mraza, med tem ko pri vas v Argentini ravno obratno. Bilj smo pri polnočnici v Bridgeportu. V cerkvi je bilo več ljudi kot navadne nedelje in praznike. To radi tega ker za take praznike pridejo v cerkev tudi nepraktični kristjani nato jih celo leto ni več videti v cerkev.

Za novo leto je ves dan snežilo, vožnja z avti po cestah je bila težavna v kolikor nemogoča zato tudi mi ta dan nismo mogli k sv. maši v Bridgeport. Takoj ko snežni vihar poneha veliki plugi ceste očistijo. V kolikor niso plugi do kraja očistili, opravi to delo rdeča sol, katero posipujejo po cestah. Gotovo jo gre cele gore; cesta postane talna in promet gre zopet naprej.

Par sto ljudi je za praznike našlo smrt na cestah v avto nesrečah, vendar jih je bilo precej manj kot lanske leto. Zgleda, da so se tudi šoferji nekaj naučili, da ni zdravo voziti prehitro in v alkoholnem stanju.

Na zapadni strani mesta Bridgeporta so podrli že več blokov starih hiš, med temi že predčasno eno madžarsko cerkev na žalost. Sedaj je na vrsti naša farna cerkev Sv. Križa v Bridgeportu. Pred 60 leti so jo postavili prekmurci Sloveni. Cerkev je velika in lepa; pod njo je velika dvorana z odrom za igre ter kuhinja z vsemi pritlikalnimi kar se rabi ob priliki ko imamo v dvorani razne prireditve. Po drugi svetovni vojni je ostalo še malo članov. Prihod beguncev je faro zopet poživil; to po zaslugi pokojnega župnika Farkaša. On je stotinam beguncev oskrbel delo in začasnno stanovanje. 20. januarja bo 3 leta od njegove tragične smrti, ko sta dva pijana črna ponoči zadel v njegov avto. On je bil na mestu mrtev. Avto obeh bratov črncev se je vžgal in z njima skupno zgorel. Z župnikom Farkašem smo mnogo izgubili in sedaj bomo še cerkev in poleg tega samostan za usmiljene sestre.

S tem je moje poročilo za danes končano. Kot po navadi lepo pozdravljam hčerke in družine, vse pri Svobodni Sloveniji, čitatelje tega lista. V ZDA Kuhelja in Jelko

S spoštovanjem
Frank ŽeleBlagoslovitev slovenske kapele
v Washingtonu

Po štirih letih načrtov, trdega dela in žrtve bo 15. avgusta 1971 v Narodnem svetišču Brezmadežnega spočetja v Washingtonu, D. C. blagoslovitev Slovenske kapele.

Program se bo pričel v petek 13. avgusta in bo dosegel svoj višek z blagoslovitvijo v nedeljo, 15. avgusta. Slovesnosti bodo nudile priliko za romanje in srečanje Slovencev iz vseh delov Severne Amerike, Slovenije in ostalega sveta.

Za bivanje Slovencev, ki bodo v Washington prispeli iz drugih krajev, je bil izbran Sheraton Park Hotel, ki nudi stanovalcem polno udobnosti. Cene v Sheraton Park Hotelu za to priliko so zelo ugodne. V istem hotelu se bodo vršile tudi vse družabne prireditve in svečani banket, za blagoslovitev kapele pa bo omogočen skupen prevoz v Narodno svetišče.

Za vse prireditve bo potrebna ena sama vstopnica, katere cena je \$ 20,00 (do 1. aprila 1971) in \$ 23,00 po 1. aprilu.

Vse prijave in predplačila pošiljajte s priloženo prijavno polo na spodaj označeni naslov:

Slovenian Chapel Fund
Dedication Committee for Slovenian Chapel
P. O. Box 6295
Washington, D. C. 20015

OBVESTILA

SOBOTA, 23. januarja 1971:

V Slovenski hiši ob 18 sestanek tištih, ki so šli ali bodo šli letos k vojakom. Na programu bo razgovor z vojaškim kuratom g. dr. Mirko Gogalo.

NEDELJA, 31. januarja 1971:

Tradicionalna prireditev Duhovnega življenja na Pristavi.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Leandro F. Peljhan
M. P. 10693Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 15 do 21Mariano Acosta 432, Capital
Zahtevajte določitev ure na
T.E. 67-9791

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

Specialist za ortopedijo in
travmatologijoOrdinira v torek, četrtek in soboto
od 17 do 20C. José E. Uribe 285, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

ODVETNIK

Dr. FRANC KNAVS

TUCUMAN 1455,
piso 9, oficina "E", CapitalV januarju bo pisarna zaprta
zaradi počitnic.

SLOVENSKA HRANILNICA Z. Z. O. Z.

(Coop. de Crédito „S.L.O.G.A.“ Ltda.)

Bartolomé Mitre 97

Ramos Mejía

T. E. 658-6574

KINTA SLOGA

Del Cielito 272 — Villa Udaondo

Poletna sezona 1970/1971

Do 14. marca 1971 vse dni v tednu, razen
ponedeljka, od 9 do 21.

Vstopnina: ob sobotah, nedeljah in praznikih \$ 3.— za osebo.

Vstopnina: ob delavnikih \$ 2.— za osebo,

Sezonska vstopnica: \$ 30.— za osebo.

Otroci članov do izpolnjenega 14. leta imajo vstop le z družinsko člansko izkaznico, sicer pa brezplačno; od 15. do 18. leta pa za polovično ceno. Vstop na kinto je dovoljen samo članom Slovenske hranilnice in njihovim družinam s posebno izkaznico, katero dvignite v združni pisarni za \$ 1.—.

Na kinti bo vedno na razpolago hrana in pijača po zmernih cenah.

Dobro voljo

Že dvajset let

„Veš sine, pred dvajsetimi leti sem tudi jaz hodil v šolo.“

„Res? Sedaj razumem, zakaj mi je učitelj rekel, da ni bilo na tej šoli že dvajset let takega tepca kot sem jaz.“

Opekel se je

„Spoštovana gospa, zdite se mi prav tako mlada kot vaša gospodična hči.“

„Prav žal mi je, a gospodična hči sem jaz.“

Starost

Vlomilec potoži drugemu vlomilcu: „Počasi bom moral pustiti delo. Star postajam.“

„Res?“

„Res. Včeraj sem po pomoti vlomil v lastno stanovanje.“

Vprašanja

„Če pridem domov pred deveto, me vpraša žena: Kje si bil? Če pa pridem po devetih, me vpraša: Kje si pil?“

OD DOMA

Kaj mislite, kdo je največji šaljivec vseh časov in zakaj? Pavliha, ker trdi da je list za pametne Slovence, pa izhaja doma.

Spodmaknili so mu stolček, pa je padel v naslanjač.

Eni imajo v nogavicah denar, drugi pa luknje.

Demokracijo pokopljejo na državne stroške. Nedemokracija pa živi na državne stroške.

Nekaj je le dobrega pri naši množični zaposlitvi žensk: namesto moža lahko šefu razklada, kako se življenjski stroški višajo in da potrebujejo več denarja.

Suženstvo smo odpravili. Kdaj bomo pa odpravili lakajstvo?

„Mi Slovenci vinca ne prodamo“ — himna dolenskih vinogradnikov, ki do zdaj še niso mogli prodati lanskega pridelka.

Zanima me, ali naš tisk posveča toliko pozornost našim delavcem in izseljencem v tujini iz patriotizma ali zaradi povečanja devizne naklade.

Aleksander Solženecin

En dan Ivana Denisoviča

Ta drugi podlistek Solženecinov novele moramo začeti s popravo napake, ki se je vrnila in uvođu v prejšnji številki. Bralci so tiskarsko pomoto gotovo že sami opazili in delno popravili. Stavek v tretji vrsti uvoda se praviloma glasi: „To je povzročilo mnogo nezadovoljstva pri sovjetskih oblasteh, ki jim je vsak dogodek nov očitek za njihova preganjanja; pa mnogo veselja v svobodnem svetu, kajti v dejanju je tudi priznanje vsem pisateljem, ki trpijo pod komunističnimi totalitarnimi režimi...“

Pograd se je potresel. Istočasno sta vstala dva sosed: spodaj Bunjovski, bivši kapetan frigate, zgoraj pa baptist Aljoša.

Starčka, ki sta odnašala kibli, sta se sprla, kdo od njiju pojde po krop. Kregala sta se kot stare babe. Elektrovarilec iz dvajsete brigade je zagrmel nadnju:

„Hej, trski, mir dajta!“ — ter vrigel vanju škorenj. Ta je zadel steber, votlo je zadonelo in preprij je utihnil.

Pri sosednji brigadi se je tiho oglašil pomočnik brigadirja:

„Vasilij Fédorič! Tiste barabe iz preskrbe so nam zagodile: namesto štirih obrokov po dvesto gramov smo dobili samo tri. Koga naj zdaj prikrajšamo?“

Besede so bile izrečene tiho, toda slišala jih je gotovo vsa brigada. Vsi so napenjalji ušesa, da bi zvedeli, kdo bo zvečer deležen manjšega koščka kruha.

Šuhov pa je kar naprej ležal na potlačenem žaganju, s katerim je bila natačena njegova vreča-slamnjača. Naj bi se vendar stvar že obrnila kakorkoli,

li, bodisi v vročico ali v ozdravitev, tako pa ni ne enega, ne drugega.

Sosed baptist je šepetal molitve, medtem pa se je z dvorišča vrnil Bunjovski in, ne da bi se obrnil h komurkoli nekako škodoželjno razglasil:

„Pozor, mornarji! Najmanj trideset stopinj jih je!“

V istem hipu je Šuhov sklenil, da pojde v ambulantno.

Prav tedaj pa je neka oblastna roka potegnila z njega telovnik in odejo.

Šuhov je z glave odrinil suknjo in se privzdignil. Zagledal je suhega Tatárina, čigar glava se je ustavila v višini pograda.

Torej je dežural ta paznik. Prav tiho se je bil prikradel.

— ŠČ — 854! — je prebral paznik na beli krpi, prišiti na hrbtni strani suknje. — Tri dni zapora, podnevi pa na delo!

Komaj se je v mraku barake krepko na petdesetih steniščastih pogradih spalo dvesto jetnikov, zaslišal Tatárinov pridružen glas, že so se zavrteli vsi, ki še niso vstali, in se začeli mrzlično oblačiti.

2

— Zakaj pa, državljani načelnik? — je z glasom večje tuge, kakor jo je občutil, vprašal Šuhov.

Zapor je le pol gorja, če te iz njega pošiljajo podnevi na delo; dobiš toplo jed, posebnega vzmenjirjenja nisi deležen. Druga je, če te zapro v strogo samico: iz nje ne puščaj na delo.

„Ali si vstal ob signalu? Pojdiva v štabno barako,“ je leno pojasnil Tatárin, ker je bilo njemu, Šuhovu in vsem jasno, zakaj kazen.

Tatárin, čigar zmečkani obraz brez dlak ni ničesar povedal, se je obrnil, da bi našel drugega poskušnega zajčka, vendar so že vsi jetniki v pritličju in prvem nadstropju pogrado, v poltemi ali pod žarnico bodisi suvali z nogami črne vatirane hlače, opremljene s številko na levem kolenu, ali pa so že oblečeni zapenjali gumbe in hiteli k vratim na dvorišče, da se izognejo pazniku.

Če bi Šuhova doletela zaslužena kazen, ne bi bilo žaljivo. Ker pa je vedno vstajal med prvimi, je bila njegova zamera upravičena. A pri Tatárinu ni bilo mogoče izprostiti milosti, to je vedel. Kljub temu je prosil, kar tako, zaradi forme, medtem ko si je natikal vatirane hlače, (na levi hlačnici nad kolonom je bila prišita odgrnjena krpa s številko ŠČ-854, ki je že izgubila jasno, črno barvo), si oblekel telovnik (ta je imel dve enaki številki na prsih in na hrbtu), vzel iz kupa na tleh škornje in si poveznil kučmo (ki je prav tako imela številko) ter stopil tik za Tatárinom iz barake.

Vsa brigada številka 104 je vide-

la, kako so ji odpeljali Šuhova, vendar ni nihče rekel besedice; čemu bi govorili, saj tako ne bo zaleglo. Edini brigadir bi kaj dosegel, tega pa že ni bilo. Tudi Šuhov ni zinil nikomur besedice, ni hotel dražiti paznika. Saj se bodo spomnili in mu prihranili zajtrk.

Tako sta odšla sama.

Zunaj je bil mraz in rahla meglica se je raztezala. Kar sapo je jemalo. Z oddaljenih stražnih stolpov sta osvetljevala zono s križno lučjo dva žaromet. Na visoki ograji so gorele vse svetilke in prav tako med barakami. Njihova svetloba je zakrivala zvezde.

Ze-ká (jetniki) so hiteli po opravkih in s klobučevinastimi škornji škripali po snegu. Ta je šel na stranišče, drugi v skladišče živil, oni v shrambo pošiljk, ta spet v posebno kuhinjo, da mu iz poslanega pšena ali ješprena skuha kašo. Imeli so skrbno zapete suknje, glave so stiskali med ramena in kazali, kako jih zebe, ne toliko zaradi mraza, kot zaradi dejstva, da bodo morali ves dan preživeti na mrazu. Le Tatárin je šel nezmotljivo v svoji ponošeni vojaški suknji, ki so jo označevali modri, že umazani našivi, kot da se njega mraz ne tiče.

Šla sta mimo visoke ograje desk, ki je obkrožala BUR, to je zidano ječo znotraj taborišča. Šla mimo taboriščne pekarnice, obdane zaradi jetnikov z bodečo žico, ter zavila mimo vogala štabne barake, kjer je v inju, a v zatijšu pred vetrom, da ne bi kazal prehudega mraza, visel toplomer. Šuhov se je s tihim upanjem ozrl v mlečno belo cevko; če bi bilo 41 stopinj pod ničlo,

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 996.221	

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1971: za Argentino \$ 3.500.—. Pri pošiljanju po pošti \$ 3.600.—. — ZDA in Kanada 13 USA dolarjev; za Evropo pa 15 USA dolarjev za pošiljanje z avionsko pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

Dr. Tone Žužek
ADVOKATUrađuje od 17.30 do 19.30 ura.
Ponedjeljak, sredo, petek.Lavalle 2331, p. 5, of. 10
T. E. 47-4852JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL
CASCANTE
Escribano PúblicoCangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, of. 2
T. E. 35-8827